

Landets kommuner
Landets fylkesmenn

Deres ref:
Saksbehandler: tgi
Vår ref: 05/4872 ~ }
Arkivkode:
Dato: 18.10.2005

Rundskriv IS-17/2005
Tilleggsrundskriv til
Rundskriv IS-6/2004

Presisering til rundskriv IS-6/2004 –Tildeling og utmåling av økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven til samboere

Sosial- og helsedirektoratet har mottatt flere forespørsler om tolkning av rundskriv IS-6/2004 om tildeling og utmåling av økonomisk sosialstønad til samboere. Direktoratet har derfor funnet det riktig å gi noen presiseringer til rundskrivet.

Det rettslige utgangspunktet for tildeling og utmåling av stønad til samboere er ikke endret. Det kreves hjemmel i lov eller forskrift for å kunne ilegge noen plikt til å forsørge en annen. I henhold til ekteskapsloven § 38 har ektefeller gjensidig underholdsplikt overfor hverandre. Tilsvarende bestemmelse er ikke gitt når det gjelder samboere.

Rundskriv IS-6/2004 har presisert at St.meld. nr. 29 (2002-2003) Om familien – forpliktende samliv og foreldreskap, gir en viktig premiss som *grunnlag* for skjønnet. Det er vist til at *utgangspunktet* skal være at samboere og ektepar vurderes på samme måte ved tildeling og utmåling av stønad, og at det er den faktiske husholdnings- og forsørgelsessituasjonen som har betydning, ikke det forhold at samboere ikke har gjensidig underholdsplikt etter loven.

Begrepet "foretas et konkret skjønn i hver sak", har ikke fått noe annet reelt innhold etter dette enn at *utgangspunktet* for skjønnet i saker som gjelder samboere er situasjonen for ektepar.

Den enkelte har i utgangspunktet ansvar for å sørge for eget underhold ved å utnytte aktuelle muligheter til forsørgelse. I tilfeller der en samboer søker om stønad, skal sosialtjenesten også undersøke mulighetene for om vedkommende har andre muligheter til dekning av sitt livsopphold, herunder forsørgelse fra sin samboer.

I henhold til forvaltningsloven § 17 skal forvaltningen påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Grunnleggende er i første omgang å avklare om søkeren er samboer. Kjernen i samboerbegrepet er at det gjelder to personer som lever i ekteskapslignende forhold i en felles husholdning, jf. St. meld. nr. 29 (2002-2003).

Sosial- og helsedirektoratet
Avdeling for kommunale velferdstjenester

Eksempler på momenter som det kan stilles spørsmål om, og som deretter må inngå i vurderingen av om søkeren er berettiget til stønad vil kunne være:

- hvem har forsørget søkeren så langt?
- hvordan er den faktiske forsørgelsessituasjonen nå?
- blir det for eksempel avkrevd husleie av vedkommende?
- blir søkeren faktisk og reelt underholdt av sin samboer?
- om samboeren vil/kan ha mulighet til å forsørge søkeren?

Når samboerskap kan fastslås å foreligge, vil det også være opp til søkeren å dokumentere at forsørgelse ikke foreligger når stønadsgrunnlaget skal vurderes. Sosialtjenesten kan imidlertid ikke kreve medvirkning fra tredjemann, her samboer, dersom vedkommende ikke søker om stønad for egen del, og ikke ønsker å fremvise dokumentasjon. Sosialtjenesten må da legge til grunn de opplysninger som er innhentet og dokumentert fra søkeren.

Avslutningsvis presiseres det at gjeldende lovgivning med hensyn til underholdsplikten er uendret. Sosialtjenesten må forholde seg til at det ikke finnes hjemmel for å pålegge samboere gjensidig forsørgelsesplikt. I sammenheng med søknad om sosial stønad er det de faktiske forhold som skal kartlegges. Dersom en søker *faktisk* blir underholdt av sin samboer, vil dette kunne vektlegges. En søknad kan imidlertid ikke avslås begrunnet med at samboeren har plikt til å forsørge vedkommende.

Rundskriv IS-6/2004 skal fortsatt gjelde med ovennevnte presiseringer.

Med vennlig hilsen

Berit Eivi Nilsen
prosjektdirektør

Øystein Olsen
avdelingsdirektør